

Luminița Drugă, Nadia-Nicoleta Morărașu, *Creativitate onomastică în spațiul cultural românesc*, Bacău, Alma Mater, 2022

În cercetarea lingvistică, onomastica reprezintă încă un domeniu de cercetare care prilejuiește reale oportunități de studiere a limbii în contextul real al comunicării. Lucrarea *Creativitate onomastică în spațiul cultural românesc* propusă de Luminița Drugă și Nadia-Nicoleta Morărașu reprezintă un exemplu de cercetare care pune în lumină metoda și corpusul unui traseu de investigație complex. Este vorba de un demers subordonat onomasticii, disciplină al cărei obiect de studiu este originea, formarea și evoluția numelor, iar perspectiva propusă pune accent asupra creativității lingvistice care impregnează tehnicile de vorbire, în esență, deschise.

Cercetătoarele includ în acest volum articole publicate în ultimii zece ani în diferite reviste științifice și volume ale unor conferințe la care au adăugat câteva materiale noi care dau coerență întregului. Ținând seama de evoluția spre o perspectivă interdisciplinară a cercetărilor lingvistice, au fost incluse atât studii referitoare la termeni antroponimici, termeni toponimici, termeni referitori la nume de mărci și branduri precum și studii mai degrabă de onomasiologie referitoare la termeni din domeniul alimentației.

Prima parte a lucrării PRACTICI ONOMASTICE CREATIVE ÎN SPAȚIUL CULTURAL ROMÂNESC cuprinde o serie de studii despre practicile denominative legate de spații marcate sociocultural precum și obiceiuri de viață cotidiană, cu interes sporit asupra denumirilor din spațiul alimentației. Astfel, studiile incluse în această secțiune sunt: *Globalizarea practicilor denominative și a discursurilor multiple în spații sociopete românești* (Luminița Drugă și Nadia-Nicoleta Morărașu), *Observații lingvistice asupra numelor de hanuri și ratoșe românești* (Luminița Drugă), *Creativitatea onomastică și semnificarea ironică în Atlas de mitocanie urbană* (Nadia Nicoleta Morărașu), *O perspectivă semio-onomastică asupra „Repertoriului de nume proprii” al lui I. L. Caragiale* (Luminița Drugă), *Creativitatea lingvistică în denumirea unor preparate culinare tradiționale de fruct/dulce sau de post adaptate la spațiul urban moldovenesc* (Luminița Drugă), *Creativitatea culinară ca vector al identității locale: mămăligă-geandă-clică – „mămăligă cu mămăligă”* (Luminița Drugă)

În partea a II-a a lucrării, intitulată MODE ONOMASTICE ÎN CULTURA ROMÂNEASCĂ accentul cade pe studierea fenomenul antroponimic în dinamica sa socială cu referiri la problematicile denominației în context comercial și economic. Articolele incluse în această a doua parte sunt: *Proiectarea identității etnice a țiganilor/romilor români prin practici contemporane de acordare a prenumelui* (Nadia-Nicoleta Morărașu și Luminița Drugă), *Resemnificarea prin nume alternative și nume de substituție în cultura celebrităților din România* (Nadia-Nicoleta Morărașu și Luminița Drugă), *Activarea memoriei culturale prin utilizarea frazelor antroponimice românești* (Nadia-Nicoleta Morărașu), *Regăsirea identității naționale românești prin denumiri de mâncăruri, preparate și meniuri tradiționale* (Luminița Drugă și Nadia-Nicoleta Morărașu), *Adaptarea lingvistică și negocierea culturală în traducerea gastronomiei românești* (Nadia-Nicoleta Morărașu și Luminița Drugă), *Reflectarea schimbărilor culturale și a modelelor lingvistice în denumirea mărcilor comerciale/brandurilor locale românești* (Nadia-Nicoleta Morărașu și Luminița

Drugă).

Volumul de față prezintă o imagine a ceea ce înseamnă în lingvistica modernă studiile de onomastică în condițiile în care actul denominației reprezintă o măsură a evoluției societății. Un merit important al acestei lucrări este și acela că încearcă să operaționalizeze terminologia internațională din domeniul onomasticii la nivelul studiilor românești. Cum terminologia onomasticii contemporane este extrem de amplă și de diversificată, autoarele au fost puse în situația de a opera o anumită selecție și adaptare a acesteia la tradiția lingvisticii românești. În general, au fost folosiți termenii considerați definitorii pentru disciplina onomasticii care își află legitimarea în lucrările științifice de prestigiu internaționale pentru care s-au căutat echivalențele în limba română.

Lucrarea de față se adresează unui public în parte avizat în legătură cu problematica lingvisticii în general și al onomasticii în special. Pentru profesorii de limba română, ca și pentru tinerii cercetători, volumul este o sursă de completare și de actualizare a informației științifice, dar și o invitație la aprofundarea cercetării practicilor denominative.

Petronela Savin³

DEMONUL DIN AMĂNUNTE

Irina Petraș, *Eminescu – începutul continuu*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2021, 149 p.

A citi și a re-citi marii clasici înseamnă pentru Irina Petraș a se situa, în calitate de istoric literar, într-un început continuu. Operele respective se constituie astfel într-un fond ereditar al culturii noastre, din care ne putem hrăni mereu, fără a le epuiza vreodată profunzimea și deschiderile. Diferitele interpretări efectuate de-a lungul anilor se reîntorc asupra operelor avute în vedere, reactualizându-le. Astfel, pentru cartea sa *Eminescu – începutul continuu* (Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2021), autoarea reia tot ce a scris despre genialul poet de-a lungul a trei decenii (cu punctul de plecare *Un veac de nemurire. Mihai Eminescu, Veronica Micle, Ion Creangă* – 1989) și recompune o schiță de portret, în urma unor inerente revizui și adăugiri, precum ar fi interstițiile prin termeni ce-i aparțin: „romantitate”, „androgenizare a perspectivei poetice”, „murititudine”, „obsesie noomorfică” (cunoaștere înzestrată cu memorie), „trioncitate” (imagine, gând, cuvânt).

Prin termenul de „romantitate”, de exemplu, Irina Petraș denumeste o dimensiune perenă a spiritului uman, dincolo și mai presus de cadrul curentului romantic, în privința delimitării temporale: „Romantitatea are de acoperit nelimitarea și ne-sațul, insurecția spirituală și voința exacerbată de explozie a centrului ființei, deschiderea către tot într-o expansiune dureroasă a «gândului activ»” (p. 16). Prin urmare, „romantitatea” este posibilă numai dacă se depășesc cadrele romantismului. Exegeta nu sugerează înlocuirea termenului „romantism” cu acela de „romantitate”, dar i se pare că, pentru literatura și cultura noastră, Eminescu înseamnă mult mai mult

³ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.